

Menetelmäseloste

15.5.2009

MAATALOUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI

2005=100

Sisällysluettelo

1 TAUSTAA.....	3
2 INDEKSIIN MÄÄRITELMÄ JA KÄYTTÖ.....	5
3 MAATALOUDEN HINTAINDEKSIIN RAKENNE JA HINTASEURANTA NIMIKKEITTÄIN.....	6
VILJAT (SISÄLTÄÄ SIEMENET)	6
TEOLLISUUSKASVIT	6
REHUKASVIT	7
VIHANNEKSET JA PUUTARHATUOTTEET	7
PERUNAT (SISÄLTÄÄ SIEMENEN).....	7
HEDELMÄT	7
ELÄIMET	8
ELÄINTUOTTEET.....	8
4 MAATALOUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSIIN PAINORAKENNE.....	9
5 INDEKSIIN LASKENTA JA MAHDOLLISET VIRHELÄHTEET	11
6 JULKAISEMINEN, VANHAT INDEKSIT JA INDEKSIEN SAATAVUUS.....	12
7 VANHAT INDEKSIT JA KETJUTTAMINEN	12

1 Taustaa

Maatalouden tuottajahintaindeksiä on tuotettu vuodesta 1995 Tilastokeskuksen toimesta, jolloin 1990=100 indeksiä muutettiin vastaamaan Euroopan unionin tilastoviraston Eurostatin sisältörakennetta. Aikaisemmin indeksiä on tuotettu mm. Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen toimesta.

Tuottajahintaindeksi kattaa merkittävimmät tuotteet maa-, puutarha- ja turkistaloudesta, joiden hintakehitystä halutaan seurata. Kattavuuden käsite voidaan kuitenkin määritellä eri tavoin, ja eri käsitteet kattavat kukin eri joukon maataloustuotteita.

Maatalouden tuottajahintaindeksillä mitataan maataloussektorin ulkopuolelle myytyjen tuotteiden tai tilojen välisen kaupan hintojen kehitystä suoraan käyttöön, jalostukseen tai vientiin.

Hintatilastojen laadintaa ohjataan noin kerran vuodessa kokoontuvissa maatalouden tilinpidon- ja hintatyöryhmän kokouksessa Luxemburgissa. Maatalouden tuottajahintaindeksit uudistetaan viiden vuoden välein. Tässä uusimmassa indeksissä perusvuotena käytetään vuotta 2005. Maatalouden tuottajahintaindeksi laadinta perustuu "herrasmiessopimukseen" EU:n jäsenmaiden ja Eurostatin välillä. Indeksien painoarvot saadaan suurimmalta osin Tilastokeskuksen maatalouden tilinpidon tiedoista.

Maataloustuotteet voidaan niiden loppukäytön perusteella jakaa kahteen ryhmään:

- maatalousalan ulkopuolelle myydyt tuotteet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi sellaisinaan, jalostukseen tai vientiin tarkoitetut tuotteet
- maatalousalan sisällä tuotantohyödykkeiksi myytävät tuotteet, kuten rehu, siemenet ja kasvatettaviksi tarkoitetut eläimet.

Jos maatalouden hintaindeksi kattaa vain maatalousalan ja muiden toimialojen väliset taloustoimet, jolloin koko maatalousalaa tarkastellaan yhtenä käsitteellisenä maatilana, indeksi kattaa "kansallisen maatilaa". Jos indeksiin sisältyvät myös maatalousalan sisällä myydyt tuotteet, se kattaa "keskimääräisen maatilaa". Tämä ero on tärkeä tiettyjä tuotteita tarkasteltaessa. Kun kysymyksessä on esimerkiksi vilja, indeksi ei ensimmäisessä tapauksessa kata eläinten rehuksi käytettävän viljan myyntiä muille viljelijöille, mutta se kattaa viljan myynnin rehun valmistajille. Sen sijaan jälkimmäisessä tapauksessa indeksi kattaa viljelijän kaiken viljanmyynnin.

Maataloustuotteiden tuottajahintaindeksi (tuotosindeksi) perustuu maataloustuotteiden **myynteihin** ja panosindeksi maatalouden tuotantovälineiden **ostoihin**. Maatalouden tilinpidon tarkistetuista menetelmistä ja siten myös maatalouden hintatilastoista on jätetty pois "kansallisen maatilaa" käsite. Myynnin käsitettä on laajennettu siten, että nykyään se kattaa myös väli- tuotekäyttöön menevän maataloustuotoksen siirrot maatalousyksikköjen, tilojen välillä (lukuun ottamatta maatalousyksikköjen välistä eläinten kauppaa). Vuodelta 1997 olevien, maatalouden talustilien laadintamenetelmien mukaan huomioon otetaan myös yksikön sisäinen rehun tuotanto ja kulutus toisin kuin maatalouden hintatilastoissa.

Indeksin tarkempi kuvaus on Eurostatin julkaisemassa Maataloushintatilastojen käsikirjassa (Handbook for EU Agricultural Price Statistics, March 2008).

Painorakennetta ja mittausmenetelmiä korjattiin 1990=100 indeksissä vuonna 1995 siten, että Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen laskemat indeksisarjat vuosilta 1990-1993 jäivät voimaan sellaisinaan. Vuoden 1994 indeksi laskettiin takautuvasti uudella Eurostatin vaatimalla luokituksella ja painorakenteella. Rehuvehnä jäi hintaseurannasta pois ja paino annettiin myllyvehnälle. Hedelmiin lisättiin omena. Siipikarja jaettiin broilereihin ja muuhun siipikarjaan. Kasvatuseläimet poistettiin kokonaan hintaseurannasta, koska mukana saa olla vain tuontiin ja vientiin menevät elävät eläimet. Kasvatuseläinten painoarvo annettiin sian-, naudan ja siipikarjan lihalle. Muihin tuotteisiin otettiin mukaan hunaja. 1990=100 tuottajahintaindeksiä laskettiin tuettomana ja hintatuellisena indeksinä, mutta indekseissä käytettiin samaa painorakennetta. Hinnat ovat ilman arvonlisäveroa vuoden 1995 alusta lähtien. 1990=100 indeksissä oli joissakin viljoissa ja eläintuotteissa hintatuki mukana indeksissä. 1990=100 indeksistä laskettiin tästä johtuen takautuen erikseen tueton maatalouden tuottajahintaindeksi. Luokitus perustui NACE 70 -luokitukseen.

Vuoden 1995=100 maatalouden hintaindeksien uudistamisessa on huomioitu maatalouden tilinpidossa tapahtuneet muutokset. Eurostatin määritelmien mukaan maatalouden tuottajahintaindeksin 1995=100 arvotiedot perustuvat vuoden 1995 markkinahintoihin aikaisemman tuottajahinnan sijaan. Markkinahinta on tuotteen arvonlisäveroton hinta tilalla tai lähimmässä/ensimmäisessä kauppapaikassa ilman tuotetukia mahdollisine veroluonteisine maksuineen. Arvotietoihin lasketaan mukaan aiemmasta poiketen myös tilojen välinen kauppa sekä maatalouden liitännäistoiminnat. Tilojen omaa käyttöä (esim. rehut omista viljelmistä) ei ole laskettu mukaan arvotietoihin. Indeksien painorakenne on laskettu vuosien 1995-1996-1997 arvotiedoista vuoden 1995 hinnoin aritmeettisena keskiarvona. Kolmen vuoden keskiarvoon on päädytty ensinnäkin, koska vuosi 1995 oli Suomen ensimmäinen vuosi EU:ssa, se oli odottava ja markkinat hakivat hintatasoaan. Toiseksi keskiarvo kuvasi paremmin keskimääräistä markkinatilannetta ja myöskin tasoitti erilaisten satovuosien aiheuttamaa vaihtelua. Hintaseurantaan otettiin uusina tuotteina mukaan hedelmät -ryhmään vadelma. Muut eläimet -ryhmään mukaan otettiin poronliha. Muut eläintuotteet -ryhmään otettiin mukaan turkisanahkojen hinnat minkistä ja ketusta. Maidon jälkitilin arvo huomioitiin painorakenteessa.

Seuraavassa 2000=100 uudistuksessa indeksin luokittelu muuttui merkittävästi. Uusina ryhminä tulivat mukaan indeksiin rehukasvit ja teollisuuskasvit. Siemenet ryhmä poistui. Yksittäiset tuotteet vaihtuivat ryhmästä toiseen. Indeksien painorakenne on edelleen kiinteä kaikissa vuosineljänneksissä. Eurostatin suositus on laskea indeksi vihannesten ja hedelmien osalta vaihtuvapainoisilla indeksikoreilla. Vihannekset -ryhmään otettiin mukaan ruukkusalaatti. Sienet ja poronliha sekä vadelma poistettiin hintaseurannasta 2000=100 indeksissä.

2005=100 uudistuksessa indeksin perusrakenne on säilytetty pääosin ennallaan. Indeksien painorakenne on edelleen kiinteä kaikissa vuosineljänneksissä. Tarkistukset ovat koskeneet painorakenteen ja hintanimikkeiden päivityksiä. Rehukasvien hintaseuranta muutettiin. Rehukasvien hintaa on seu-

rattu kauran ja ohran hinnalla. Nykyisessä indeksissä pyritään keräämään aitoja heinärehukasvien hintoja. Vihannekset ja puutarhatuotteet -ryhmään otettiin mukaan lisää orvokin taimet.

2005=100-indeksin uudistaminen on tapahtunut tiiviissä yhteistyössä keskeisten käyttäjätahojen kanssa. Uudistustyötä valvovassa työryhmässä ovat olleet asiantuntijoina Jyrki Niemi MTT Taloustutkimuksesta, Elina Seppälä, Leena Storgårds ja Tero Solehmainen MMM Tikestä. Tilastokeskuksesta työskentelyyn ovat osallistuneet Ilkka Lehtinen, Pentti Wanhatalo, Toni Udd ja Martti Kankaanpää .

Maatalouden tuottajahintaindeksiin liittyvät menetelmäselosteet 1995=100, 2000=100 ja 2005=100-indekseistä löytyvät Tilastokeskuksen internetsivuilta.

2 Indeksien määrittely ja käyttö

Maatalouden tuottajahintaindeksi mittaa puutarha- ja maataloustuotteiden hintamuutosta tilan portilla tai ensimmäisessä markkinapaikassa. Indeksillä tarkoitetaan koko Suomen ilman alueellista jakoa. Indeksien tarkoituksena on mitata puhdasta maataloustuotteiden hinnanmuutosta. Laadunmuutoksista johtuva hinnanmuutos pyritään eliminoimaan indeksistä seuraamalla laadultaan samanlaisia tuotteita.

Indeksien painoarvot perustuvat myynteihin ja ostoihin, ei maataloustuotteiden tuotantoon tai tuotantovälineiden kulutukseen. Indeksien painorakenne kuvaa seuraavia asioita:

- tuotteen myynnin arvo (ilman arvonlisäveroa) perusjaksolla
- poikkeaa kokonaistuotoksen arvosta
- markkinahintakäsite, tuottajan saama hinta, josta ei ole vähennetty veroja eikä niiden luonteisia maksuja (lukuun ottamatta alv) ja joka ei sisällä tukipalkkioita
- poikkeaa maatalouden tilinpidossa käytettävästä perushinnasta (vähennetty kaikki tuoteverot, niiden luonteiset maksut ja joka sisältää kaikki tuotetukipalkkiot)
- sisältää kauppiaille myydyin tuotannon arvon
- sisältää viljelijöiden toisille maatalousyksiköille suoraan myymien kasviviljelytuotteiden myynnin arvon
- sisältää viljelijöiden kotimaan markkinoilla suoraan myymien tuotteiden myynnin arvon
- sisältää viljelijöiden suoran viennin arvon
- ei sisällä katokorvauksia

- sisältää maatilalla jalostettujen tuotteiden arvon
- ei sisällä tuotetukipalkkioita
- Ei sisällä omaan kotitaloudenkäyttöön tuotettujen tuotteiden arvoa
- ei sisällä kotipuutarhasta myytyjen tuotteiden arvoa (maatalouspuutarha)
- ei sisällä varastojen muutoksia
- sisältää tuotteisiin liittyvien verojen ja niiden luonteisten maksujen arvon (muut kuin alv, esim. polttoaineverot)

Tärkeimpiä käyttäjiä indeksille ovat maatalouden tilinpito, Eurostat, DG Agri, FAO, tutkimuslaitokset, viljelijät (esim. maanvuokrasopimukset). Indeksiä käytetään tutkimuksissa, sopimuksissa ja syötetietoina muissa tilastoissa.

3 Maatalouden hintaindeksin rakenne ja hintaseuranta nimikkeittäin

Indeksin rakenne perustuu Eurostatin esitykseen. Indeksin painoarvot rakentuu pitkälti Tilastokeskuksen maatalouden tilinpidon tietoihin. Indeksin arvopainot mittaavat myynnin arvoja maatalouden ulkopuolelle tai tilojen välillä. Indeksin kuusinumeroinen luokitus noudattaa tilinpidon luokitusta pääpiirteissään (NACE rev. 1 / EAA/EAF 97 (Rev.1.1)). Suomessa maatalouden hintaindeksin painorakenne on laskettu siten, että kaikissa vuosineljänneksissä nimikkeillä on sama painoarvo. Laskentatapa poikkeaa Eurostatin suosituksesta laskea indeksi. Eurostatin suositus on laskea indeksi vihannesten, helmien ja perunan osalta nk. kausipainoilla. Kausipainotetussa indeksissä ei voida kuitenkaan verrata peräkkäisten kuukausien tai vuosineljännesten indeksimuutosta. Tuottajahintaindeksi lasketaan kuukausittain, mutta julkaistaan vuosineljänneksittäin. Indeksin tarkempi kuvaus on Eurostatin julkaisemassa Maataloushintatilastojen käsikirjassa (Handbook for EU Agricultural Price Statistics, March 2008).

VILJAT (sisältää siemenet)

Viljakasvien myynnin arvot on laskettu Tilastokeskuksen maatalouden tilinpidon tiedoista. Viljan myyntitiedot perustuvat kalenterivuoden myyntitietoihin. Viljan arvoihin on lisätty rehukasvien siemenet 3,1 milj. € + muut viljat 0,1 milj. €. Hintaseurannassa ovat mukana vehnä, ohra, mallasohra, ruis ja kaura. Hintatiedot perustuvat MMM Tiken keräämään kuukausihintatilastoon.

TEOLLISUUSKASVIT

Teollisuuskasveista on hintaseurannassa mukana rypsi ja rapsi sekä sokerijuurikas. Rypsin ja rapsin hinnat perustuvat MMM Tiken hintatilastoon. Sokerijuurikkaan hinta on sokeritehtaan maksama kiintiöjuurikkaan hinta-arvio vakiolaatuiselle juurikkaalle (Pol 16 %).

REHUKASVIT

Rehukasvien painoarvo perustuu karkeaan asiantuntija-arvioon heinärehujen myynnin arvosta, joka on noin 7,5 % kokonaistuotannon arvosta. Koska markkinoilta ei ole saatavissa tarkkaa tietoa heinärehujen myynnin jakaumasta, on laskelmassa arvioitu puolet painosta säilöheinälle ja toinen puoli kuivaheinälle. Rehukasveissa seurataan säilöheinän ja kuivaheinän hintaa, joka kerätään heinärenkailta. Hintatiedot ovat keskiarvohintoja, koska myyntimääristä ei ole saatavilla tietoa. Rehukasvien hintaa on seurattu aikaisemmin ohran ja kauran hinnalla.

VIHANNEKSET JA PUUTARHATUOTTEET

Ryhmän painotiedot on laskettu Tilastokeskuksen maatalouden tilinpidon, MTT:n ja Kauppapuutarhaliiton tiedoista. Vihannesten arvot on vyörytetty arvoltaan eniten myydyille tuotteille, jotka ovat tomaatti, kasvihuonekurkku, keräkaali, ruukkusalaatti, porkkana, sipuli. Sienten arvopaino on vyörytetty vihanneksille. Hintatiedot saadaan Kasvistieto Oy / Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto ry:n ja Kauppapuutarhaliito ry:n keräämistä kuukausihinnoista. Kukat ryhmän paino on vyörytetty seuraaville kasveille: ruusut, tulpapaanit, begoniat, pelargoniat, hyasintit, joulutähdet sekä petunian- ja orvokintaimet. Koristekasvien taimien paino on vyörytetty norjanangervolle, kurturuusulle, omenapuulle ja vaahteralle. Hintaseurannassa pyritään seuraamaan varastolaatuisten ja laatuluokaltaan samanlaisten tuotteiden hintaa. Tästä johtuen joiltakin kuukausilta ei ole saatavissa hintatietoa kaalille, sipulille ja porkkanalle. Tomaatin ja kurkun hintaa seurataan ainoastaan päätuotantokaudelta. Jos tuotteesta ei ole saatavissa hintatietoa, käytetään edellisen kuukauden hintaa.

Verrattaessa indeksiä muiden Euroopan unionin maiden indeksiin on huomioitava se, että Suomessa käytettävä laskutapa poikkeaa Eurostatin suosituksesta. Suomessa on käytössä kaikissa vuosineljänneksissä sama painoarvo, kun taasen useimmat muut jäsenmaat käyttävät nk. vaihtuvapainoista painorakennetta indeksin laskennassa.

PERUNAT (sisältää siemenen)

Perunan arvopainot on laskettu kolmelle tuotteelle: ruokaperunalle, joka jakautuu varastoperunaksi ja varhaisperunaksi sekä muulle perunalle, jota edustaa tärkkelysperuna. Hintatiedot perustuvat varasto ja varhaisperunan osalta MMM Tiken hintatilastoihin. Varhaisperuna on uutena tuotteena mukana. Varhaisperunan hintaa seurataan kesä, heinä ja elokuussa. Varhaisperunaksi on määriteltä peruna, joka nostetaan pelloilta suoraan kulutukseen. Tärkkelysperunan hinta kerätään Tilastokeskuksen toimesta perunatärkkelysvalmistajilta. Tärkkelysperunan hinta on peruslaatuisen (17 % tärkkelystä sisältävän) perunan hinta.

HEDELMÄT

Hedelmien hintaa seurataan tuoreiden hedelmien osalta I luokan omenan kumulatiivisella hinnalla. Hintaa seurataan elokuusta joulukuulle. Muut tuotteet hedelmät ryhmässä seurataan mansikan satokauden hintaa ja uusina

kasveina ovat vadelma sekä mustaherukka. Vadelman ja mustaherukan hinta on satokauden hinta. Vadelmalla heinä-elokuu ja herukalla elokuu.

ELÄIMET

Arvopainot on vyörytetty seuraaville teuraseläimille: naudanliha (naudanliha yhteensä), sianliha (sianliha yhteensä), lampaanliha (lampaat ja karitsat yhteensä), broilerinliha, muu siipikarjanliha. Hintatiedot perustuvat MMM TIKE:n teurastamotilastoon. Indeksissä seurataan kuukauden keskihintaa. Lisätilin hinnat on huomioitu vuoden 2007 loppuun saakka indeksin laskennassa. MMM Tike ei kerää lisätilien määrää niiden vähäisen merkityksen vuoksi, minkä vuoksi sitä ei ole myöskään huomioitu indeksin laskemisessa. 2005=100 indeksistä on poistettu vasikanliha ja hevosenliha niiden vähäisen merkityksen vuoksi. Poronlihan arvopaino 11,3 milj. € on jaettu kaikille muille indeksissä mukana oleville lihoille niiden suhteellisen osuuden mukaan. Poronlihasta ei ole saatavilla riittävän ajantasaista tietoa saatavilla indeksin laskemista varten.

ELÄINTUOTTEET

Eläintuotteissa seurataan maidon osalta lehmän maidon normihintaa, johon on lisätty jälkitili snt/l jokaiselle kuukaudelle saman suuruisena. Koska jälkitilityssumma on tiedossa vasta tilastovuotta seuraavana keväänä, lasketaan maatalouden tuottajahintaindeksi osalta ennakkollisena, kunnes lopullinen tilityssumma on tiedossa. Maidon painoarvo on indeksissä yli kolmasosa, joten pienikin hintamuutos jälkitilityksessä vaikuttaa lopulliseen kokonaisindeksiin.

Eläintuotteissa seurataan lisäksi kananmunien, hunajan, turkisnahkojen (minkki ja kettu) hintakehitystä. Kananmunien hintatiedot perustuvat MMM Tiken kananmunien tuottajahintatilastoon Hunajan hinta on irtohunajan sopimushinta. Turkisnahkojen hinnat perustuvat turkishuutokauppojen hintoihin.

Villan (0,1 milj. €) ja poronvuotien (0,8 milj. €) arvo on vyörytetty hunajalle ja turkisnahjoille.

4 Maatalouden tuottajahintaindeksin painorakenne

Oheisessa taulukossa on esitetty indeksin painorakenne tuhansina euroina ja prosentteina

Taulukko 1. Maatalouden tuottajahintaindeksin 2005=100 painorakenne

Koodi	Nimike	1 000 €	Paino %
010000	VILJAT (sisältää siemenet)	243,00	9,92
011000	Vehnä ja speltti	67,29	2,74
011100	Myllyvehnä ja speltti	67,29	2,74
011200	Durum vehnä		
012000	Ruis	5,88	0,24
013000	Ohra	106,60	4,35
013100	Rehuohra	84,21	3,43
013200	Mallasohra	22,39	0,91
014000	Kaura ja muut viljasekoitukset	63,23	2,58
015000	Maissi		
016000	Riisi		
019000	Muut viljat		
020000	TEOLLISUUSKASVIT	81,50	3,32
021000	Öljysiemenet ja öljymäiset hedelmät (sisältää siemenet)	23,70	0,96
021100	Rapsi ja rypsi	23,70	0,96
021200	Auringonkukka		
021300	Soija		
021900	Muut öljymäiset tuotteet		
022000	Proteiinikasvit		
023000	Raakatupakka		
024000	Sokerijuurikas	57,80	2,36
029000	Muut teollisuuskasvit		
030000	REHUKASVIT	39,20	1,60
031000	Rehumaissi		
032000	Rehujuurikasvit (sisältäen rehujuurikkaan)		
039000	Muut rehukasvit	39,20	1,60
040000	VIHANNEKSET JA PUUTARHATUOTTEET	342,38	13,98
041000	Tuoreet vihannekset	224,58	9,17
041100	Kukkakaali		
041200	Tomaatit	53,59	2,18
041900	Muut tuoreet vihannekset	170,99	6,98
042000	Taimet ja kukat	117,80	4,81
050000	PERUNAT (sisältää siemenen)	97,90	3,99
051000	Ruokaperuna	77,20	3,15
051100	Varhaisperuna	10,10	0,41
051200	Varastoperuna	67,10	2,74
052000	Perunan siemen		
059000	Muut perunat	20,70	0,84
060000	HEDELMÄT	39,70	1,62
061000	Tuoreet hedelmät (pois lukien sitrushedelmät ja greipit)	39,70	1,62
061100	Jälkiruokaomenat	3,40	0,13
061200	Jälkiruokapäärynät		
061300	Persikat		
061900	Muut tuoreet hedelmät, pähkinät ja kuivatut hedelmät	36,30	1,48

062000	Sitruhedelmät		
063000	Trooppiset hedelmät		
064000	Greipit		
065000	Oliivit		
070000	VIINI (sisältää mehun)		
071000	Pöytäviini		
072000	Laatu viinit		
079000	Muut viinit		
080000	OLIIVIÖLJY		
090000	MUUT KASVITUOTTEET		
091000	Vihannekset joita käytetty pääasiassa palmikointiin		
092000	Siemenet		
099000	Muut kasvituotteet: muut		
100000	KASVITUOTOS (010000 - 090000), sisältäen hedelmät (060000) ja vihannekset (040000)	843,68	34,45
101000	KASVITUOTOS (010000 - 090000), pois lukien hedelmät (060000) ja vihannekset (040000)	461,60	18,85
110000	ELÄIMET	552,80	22,57
111000	Nauta	177,33	7,24
111100	Nauta pl. vasikat	177,33	7,24
111200	Vasikat	0,00	0,00
112000	Siat	267,05	10,90
113000	Hevoset	0,00	0,00
114000	Lampaat ja vuohet	1,23	0,05
115000	Siipikarja	107,19	4,37
115100	Broilerit	83,00	3,38
115900	Muu siipikarja	24,19	0,98
119000	Muut eläimet		
120000	ELÄINTUOTTEET	1 051,90	42,96
121000	Maito	774,60	31,63
121100	Lehmän maito	774,60	31,63
121900	Muu maito		
122000	Kananmunat	34,90	1,42
129000	Muut eläintuotteet	242,40	9,90
130000	ELÄINTUOTOS YHTEENSÄ (110000 + 120000)	1 604,70	65,54
13000x	<i>ELÄINTUOTOS YHTEENSÄ (110000 + 120000), pl. turkikset</i>	<i>1 371,70</i>	<i>56,02</i>
140000	MAATALOUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI YHTEENSÄ (100000 + 130000), sisältäen hedelmät (060000) ja vihannekset (040000)	2 448,38	100,00
14000x	<i>MAATALOUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI YHTEENSÄ (100000 + 130000), sisältäen hedelmät (060000) ja vihannekset (040000), pl. turkikset</i>	<i>2 215,38</i>	<i>90,48</i>
141000	MAATALOUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI YHTEENSÄ (100000 + 130000), pois lukien hedelmät (060000) ja vihannekset (040000)	2 066,30	84,39

5 Indeksien laskenta ja mahdolliset virhelähteet

Maatalouden tuottajahintaindeksi lasketaan Laspeyres'n indeksikaavalla. Indeksipisteluvut kuvaavat ko. ajankohtana hintojen muutosta verrattuna perusajankohtaan, tässä tapauksessa vuoteen 2005.

Laspeyres'n indeksi voidaan laskea useamman vuoden pituiselle jaksolle ilman, että edustavista tuotteista muodostettua koria tai tuotteiden painoja tarvitsee muuttaa. Lisäksi indeksin laskennassa tarvittavat parametrit tunnetaan perusajankohdan osalta hyvin. Muutoksia tarvitaan vain silloin, kun perusajankohdan rakenne ei enää sovellu käytettäväksi hyödykekorin tuotteissa tai niiden suhteellisessa merkityksessä tapahtuneiden muutosten takia.

Maatalouden tuottajahintaindeksin kiinteä painorakenne edustaa perusvuoden tilannetta. Seuraavassa on esitetty sekä Laspeyres'n perusindeksin että painotetun, hintasuhteisiin perustuvan indeksin laskentakaavat:

- jossa : indeksi (tuotos tai panos)
- : tuotteiden (tai tuotantovälineiden) hinta
- : myytyjen tuotteiden (tai ostettujen tuotantovälineiden) määrä
- : tuote i (tai tuotantoväline i), ($i = 1, 2, \dots, k$)
- : tarkastelujakso
- : perusjakso.

Käytännössä tietylle tuotteelle i on kuitenkin yleensä saatavissa useita hintatietoja. Tällöin on erikseen laskettava käytettävissä olevien hintatietojen perusteella edustava hintasuhte kyseistä tuotetta varten. Laspeyres'n kaavaa ei yleensä voida soveltaa tällä tasolla, koska yksittäisen hintasarjan painoa ei aina tunneta.

Kun kaavaan sisältyvä termi korvataan termillä xxx , saadaan seuraava kaava:

jossa R'_i on yksittäisen tuotteen i (tai yksittäisen tuotantovälineen i) perusnimiketason hintaindeksi tarkastelujaksolla t (eli kunkin sellaisen tuotteen, tuotantovälineen tai niiden muodostaman alimman tason ryhmän indeksi, jolle määritetään oma paino). Tässä kaavassa indeksi on perusjakson kiinteisiin painoihin painotettujen perusnimiketason indeksien keskiarvo. Painot ovat (myyntien tai ostojen) arvoja eivätkä määriä. Perusnimiketason indeksien laskentaa voidaan tämän kaavan avulla mukauttaa erilaisiin käytännön tilanteisiin.

Perusnimiketason indeksit voidaan laskea monella tavalla. Soveltuvan menetelmän valinnassa ratkaisevia ovat käytettävissä olevat tiedot sekä niiden tuotteiden tai tuotantovälineiden homogeenisuus, joista hintatiedot kerätään.

Kiinteäpainoisen indeksin ominaisuuteen kuuluu, että perusajankohdan painojakautuma ja tuotteiden valikoima säilyvät muuttumattomina kuukaudesta toiseen. Tilastokeskuksen hintaindeksit uudistetaan yleensä vähintään viiden vuoden välein. Perusvuosi päättyy yleensä 0 tai 5. Jos toimintaympäristössä kuitenkin tapahtuu merkittäviä muutoksia esimerkiksi laadun muuttumisen takia, voidaan indeksi uudistaa tiheämminkin. Käytännössä hintaseurannassa olevia tuotteita ei jouduta muuttamaan useammin kuin määrävuosin.

Muita virhelähteitä voivat olla esimerkiksi hintatietojen puuttuminen osasta vuotta (esim. hedelmät, varhaisperuna), laadunmuutosten puutteellinen käsittely, otantavirhe, tiedonantajilta kerättävien hintatietojen heikko laatu sekä mahdolliset käsittelyvirheet.

Tuotteen laadullinen muuttuminen tai korvautuminen toisella toteutetaan tilastossa siten, että uusi tuote ketjutetaan indeksiin sisään katkeamattoman hintasarjan saamiseksi. Tässä yhteydessä tehdään tyypillisesti myös laatuvaikioiminen eli indeksistä poistetaan laadunmuutoksista johtuvat hinnanmuutokset.

6 Julkaiseminen, vanhat indeksit ja indeksien saatavuus

Maatalouden tuottajahintaindeksi julkaistaan vuosineljänneksittäin tilastoitavan vuosineljänneksen päätyttyä 45 vuorokauden kuluessa kuukauden 15. päivänä. Mikäli 15. päivä osuu viikonloppuun tai arkipyhään, julkaistaan indeksi seuraavana arkipäivänä. Indeksistä julkaistaan marraskuun alussa koko vuoden vuosikeskiarvoennuste ja tarvittaessa ylimääräisiä kuukausi julkistuksia. 2005=100-indeksi julkaistiin ensimmäisen kerran toukokuussa 2009.

Virallisena tilastona julkaistava neljännesvuosijulkaisu sisältää indeksipistelukuja vuositasolla ja neljännesvuositasolla. Lisäksi julkaistaan kokonaindeksijä vanhasta 2000=100-indeksistä.

7 Vanhat indeksit ja ketjuttaminen

Vanhan 2000=100-indeksin tuotantoa jatketaan ketjuttamalla indeksin pääryhmienryhmiä. Ketjutuskertoimet on laskettu joulukuun 2008 pisteluvuista. 2005=100 indeksiä on myös laskettu takautuvasti vuosille 2000-2004. Takautuville indekseille on käytetty ketjutuskuukautena tammikuuta 2005.

Saatavuus

Maatalouden tuottajahintaindeksi julkaistaan Tilastokeskuksen tilaston kotisivuilla : <http://tilastokeskus.fi/til/mthi/index.html>

Eurostat julkaisee indeksin NewCRONOS PRAG tietokannassa:
(http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1090,1&_dad=portal&_schema=PORTAL).